

Försköna hembygden!

— — Boningshusen på Vormsö voro, när jag kom dit, ganska rustiga. Golvet utgjordes oftast av stenflis och fasttrampad lera, och där det fanns golv av trä, var detta så smutsigt, att det icke kunde skiljas från ett vanligt jordgolv. Fönstren voro mycket små, omkr. 30 cm i fyrkant — —.

Sådant såg Vormsö ut på 1870-talet, när L. J. Österblom började sin kulturgärning här. Givetvis var förhållandet likartat i hela svenskbygden.

När f. d. Birkasrekton Per Söderbäck år 1938 företog en cykelfärd genom vårt aiboland fällde han vid ett tillfälle det omdömet, att en stor materiell förändring till det bättre skett. Nya hus ha byggts med stora ljusa fönster, bakom vilka man ofta skymtar snygga gardiner. Gör man ett besök inomhus, så finner man att renligheten blivit mycket större. Tapetserade väggar, dukar på borden, är vad man nu ser.

Denna bostadsförbättring har naturligtvis den största betydelsen i hygieniskt avseende. Men i och med dessa framsteg ha ju på samma gång bostäderna blivit trivsammare och vackrare. Man lägger inte en duk på bordet eller hänger gardiner för fönstren för att stugan skall vara sundare att vistas i; man gör det därför att den därigenom skall bli hemtrevligare och trivsammare. Likaledes målar man sin stuga utvändigt för att den skall se inbjudande och vacker ut, både för en själv och för andra.

Har man emellertid kommit så långt att man fått sitt boningshus rent och snyggt både in- och utvändigt, så tar man itu med husets omgivning, med gårdsplanen. På denna planterar man prydnadsväxter, framförallt blommor. Råd till att köpa blomsterfrö ha alla, och det arbete, som erfordras, klarar varje pojke och flicka i skolåldern av. Ser ni, när Gud så frikostigt skänkt oss en sådan rikedom på blommor, att kung Salomo i all sin härlighet inte kunde liknas vid ens den enklaste av dem, så borde väl vi visa en smula intresse för denna gåva.

Av utrymmesskal kan jag inte ingå på någon beskrivning av de olika prydnadsväxterna, utan ber jag få hänvisa till fröfirmornas ka-

taloger, som utkomma varje vår och som erhållas kostnadsfritt. (Vad Vormsö beträffar, så tillhandahåller Kooperativa Föreningen olika sorters blomsterfrö).

Till sist ber jag få påpeka att det även finns något som heter gravgårdskultur. Ni har en far eller mor, man eller hustru, syster eller bror, som döden ryckt ifrån er. Nog anser ni väl att han eller hon här i livet har gjort sig förtjänt av en välvärdad grav åtminstone. Det är ju nära nog det enda sätt på vilket vi efterlevande kunna visa vår sorg och saknad. Därför: Pryd den avlidnes grav med levande blommor. Dessa påminna oss om att det finns ett liv bortom graven — och dessutom är det en vacker gärning. J. S.

Lanthemmets betydelse.

Alma Stenholm.

II

Allt arbete fordrar, för att kunna utföras väl, planläggning, kunighet och goda hjälpmedel.

Även det enklaste arbete kan utföras antingen efter en viss plan, då det går foljdriktigt och lugnt och man lämnar det ifrån sig med en känsla av tillfredsställelse, eller planlöst och slarvigt, då det prövar tålamodet och i längden förstör arbetsglädjen och trevnaden. Kunnighet och goda hjälpmedel äro inte nog för att göra ett arbete trivsamt. Även ett praktiskt arbete, vad det vara månne, blir bäst utfört, om det först så att säga förberedes i hjärnan och om tanken är med och kontrollerar att arbetsgången är den mest ändamålsenliga och handgreppen de

rätta. Man skall inte tro att arbetet genom att göras mera planmässigt blir enformigt och tråkigt — tvärtom — först genom hjärnans medverkan höjes det upp på ett högre plan och blir därigenom också intressantare. I jämförelse med ett hushåll i staden fordrar lanthushållet mer omtanke och beräkning. I staden lever man "ur hand i mun", som uttrycket lyder, men husmodern på landet måste alltid ha förråd tillgängliga och helst skaffa sig dessa förråd genom gårdens produkter och sitt eget arbete.

Kunnighet är en av de viktiga faktorerna för åstadkommande av ett gott arbetsresultat. Det är inte lätt att organisera ett arbete, som

Est. B

Tartu Ülikooli
Raamatukogu

Lanthemmets betydelse...

man inte väl behärskar. Jordbruket och hemarbetet få i stor omfattning taga emot sina utövare utan föregående utbildning. Om båda dessa arbetsfält har man i många fall en förutfattad mening. Man anser att handhavandet av dem inte är svårare, än att man skall kunna sköta dem rent instinktmässigt. Detta gäller såväl kvinnorna och hembushållningen som jordbruket. Denna felaktiga inställning till hur man blir en skicklig jordbrukare eller en god husmor gör, att många slår sig på dessa yrken utan förkunskaper, och så blir följden missräkningar och svårigheter av mångahanda slag, innan årslångt arbete givit erfarenheter. Nybörjare kunna få sin utbildning på olika vägar i hemmet, genom härför avsedda skolor, genom kurser och studieverksamhet på området. Helst böra alla tre anlitas.

Undervisningen i hemmen spelar inte samma roll nu som tidigare, vartill många faktorer samverka. Utvecklingen går också numera så hastigt, att det inte alltid är säkert, att hemmen kunna hålla jämna steg med den utan komma därigenom att inlära föråldrade och olämpliga arbetsmetoder.

För skolutbildning har staten sörjt genom inrättande av landbruks- och lanthushållsskolor, anpassade efter den ort, där de äro belägna. Vi Estlandssvenskar ha ju även en sådan skola, Birkas, som alla känner till vilken försöker ge grundläggande kunskaper åt våra unga pojkar och flickor, som skola slå sig på jordbrukets respektive lanthusmoderns yrke. Denna skola med sin relativt korta kurs kan givetvis inte göra flickorna till fullt kunniga husmödrar eller pojkarna till fullt kunniga jordbrukare, men de få här en förhållandevis grundlig undervisning i alla de olika sysslor, som förekomma i ett jordbrukarhem, och framförallt vill skolan väcka dem till förståelse för dessa arbetens värde och i sin mån hjälpa till att hos dem ingjuta kärlek till arbetet och livet på landsbygden. Flickorna få där lära sig att hålla hemmet fritt från smuts och ohyra, som nog på en del ställen lämnar mycket övrigt att önska i den vägen. Många gå och invagga sig i den tron, att det inte går att hålla lanthemmet rent, sådant kan endast komma

ifråga i staden. En sådan uppfattning är fel. Om bara de, som resonera så, i stället för att springa i byn, skulle ta skurborsten och vatten, så skulle efter endast ett par timmars arbete allting se annorlunda ut. Även annat få flickorna lära sig, t. ex. sömnad och vävning till husbehov, och pojkarna slöjd, upplysning om trädgårdens värde som inramning åt hemmet, som arbets- och rekreationsplats för ung och gammal och inte minst för produktionen av näringsrika, sunda födoämnen. Vidare få de lära sig vad grönsaker, rotfrukter, frukt och bär betyda som förbättrare av vår många gånger felaktigt sammansatta kost.

Penningshållningen har i våra dagar efterträtt naturhushållningen, men i lanthemmen stå vi ännu delvis kvar på naturhushållningens ståndpunkt, vilket alltid måste bli fallet i ett produktionshushåll, eller med andra ord i ett hushåll med självtillverkning. Vi ha heller ingen anledning att önska en utveckling mot ökad penninghushållning, utan i stället sträva efter att skapa arbetsförhållanden i landsbygdens hem, att en återgång till mera självhushållning blir möjlig.

Härmed äro vi inne på frågan om ändamålsenliga hjälpmedel och deras betydelse för ett effektivt arbete. Ingen utveckling mot ökad hemmaproduktion av t. ex. trädgårdsprodukter, vävnads- och sömnadsalster är nämligen möjlig om inte bekvämare arbetsförhållanden skapas just på kvinnornas arbetsfält och om männen inte sluta upp och skilja på kvinnfolks- och manfolksgöra. Maskinkulturen har i allmänhet inte några beundrare bland kvinnorna. Sådana anordningar vilja emellertid också kvinnorna gärna ha, som kunna avlasta eller minska det improduktiva eller ofruktbara arbetet och i stället frigöra tid till produktivt eller givande arbete som har större förmåga att skänka arbetsglädje och intresse. Det är en del förändringar och förbättringar som vi först och främst skola önska i lanthemmen: Ändamålsenliga arbetsplatser i köken och annorstädes, lämpliga sovrum och tvättanordningar o. s. v. Köket är den plats, där lanthemmens kvinnor utföra en stor del av sitt arbete. Det är följaktligen inte oviktigt, om det är inrett på en slump eller med

tanke på de olika arbetenas utförande.

Frånvaro av diskbänk, olämplig belysning och arbetsplatserna felaktigt placerade i förhållande till varandra kan vara nog att göra arbetet onödigt slitsamt och trötande samt förtaga intresset hos den, som arbetar under sådana förhållanden.

Forts.

Krigsläget i Norge.

Läget i Norge har åtminstone för den oinvigde tillsvidare varit fullständigt oklart. Inte på grund av sparsam information utan på grund av att informationerna oftast motsäga varandra. Hittills har ju kampen också blott stått mellan spridda, mindre avdelningar och detta kanske främst på grund av terrängsvårigheter. Man måste betänka, att Norges natur erbjuder stora svårigheter, som endast med största ansträngningar kunna övervinnas. Enligt de senast ingångna rapporterna ser det dock ut som om läget skulle hålla på att utkristalliseras, så att vissa markerade frontlinjer hålla på att utvecklas.

Sålunda kan man t. v. tala om tre krigsskådeplatser: vid Narvik, Trondheim och norr om Oslo i trakten av Lillehammar. De allierade påstå sig ha landsatt betydande truppstyrkor såväl i trakten av Narvik som vid Trondheim, varvid deras trupper skulle ha uppnått kontakt med de norska försvarsstyrkorna, och nu tillsammans med dessa operera mot fienden. Engelsmännen tala om häftiga luftangrepp mot flygfälten i Norge, varigenom betydande förluster skulle ha åsamkats fienden. Likaledes rapportera tyskarna om intensiv störingsverksamhet mot engelsmännens flotenheter o. s. v.

Som sagt, trots den rikliga informationen stannar den utomstående dock i ovisshet om, vad som egentligen tilldrager sig.

Främmande flyg över belgiskt territorium.

Belgiska krigsministeriet har meddelat att främmande flygplan upprepade gånger överflugit belgiskt territorium och att luftvärnet därvid trädde i aktion.

Från landsbygden.

Under vintern hörde man rätt ofta, huru människorna uttryckte sitt tvivel om, huruvida man efter den mycket stränga vintern alls hade att vänta någon vår i vanlig bemärkelse förrän mid-sommar.

Alla dessa pessimistiska reflektioner till trots, märker man dock nu, att snön har gått sin kos, att vattendragen hålla på med att kasta av sig istäcket och att i lä de första sipporna böja sina spåda kalkar mot vårsolen.

Lantmannen har ej heller stort mycket tid att försumma mer. Högre belägna åkrar äro redo för vårbruket. På grund av den ringa nederbörden är luftens fuktighet mycket obetydlig, vilket gör att den med största begärlighet upptager fukt ur marken. Därför är det av största vikt att vårsådden i år måtte genomföras så tidigt som möjligt, emedan det kan befaras att marken annars hinner bli för torr, så att groningen äventyras eller i varje fall avsevärt försenas. —sork.

Petroleum och socker från Ryssland.

På torsdagen återvände Koope-rativa Centralorganisationens ombud från Moskva, där de träffat överenskommelse om leverans av större partier socker och petroleum. Även beträffande import av viktiga råvaror för industrin torde ha överenskommit.

Härav torde sålunda kunna dragas den slutsatsen, att någon brist på dessa varor inte kommer att uppträda.

Detta betyder dock ej, att man lugnt skulle kunna slösa därmed, utan samma inskränkningar som införts komma naturligtvis även i framtiden att tillämpas.

Sverige är på sin vakt.

Chefen för de svenska sjöstridskrafterna i de ostliga vattnen amiral Lindström lär i ett anförande till sina underlydande ha betonat, att det enligt hans mening finnes tvenne viktiga skäl, för att Sverige inte kommer att bli indraget i stormaktskriget. Det första är att Sverige förfogar över aktionsvärda försvarskrafter och det andra att Sveriges folk enigt slutit sig upp kring sin monark och regering.

Vinterns efterdyningar.

Den långa och ovanligt stränga vintern är förbi och mången suckar av lättnad. Människorna gå omkring liksom törstiga och hungriga och vänta på ljumna fläktar, men april har ej varit särskilt varm. Kanske kommer även maj med en eller annan överraskning.

Det är klart, att en vinter, som den nyss gångna inte går spår-löst förbi. Om också naturen hos oss är nordlig, så finnes det dock även ett och annat i synnerhet i växtvärlden, som inte tål vilken påfrestning som helst, ehuru de väl kunna uthärda en vanlig vinter. Man behöver bara se sig omkring, när man går ute t. ex. i stadens parker, där det ofta finnes ädlare trädslag, och strax märker en eller annan ädlare gran eller tall, vars barr blivit bruna liksom förtorkade. Denna skada är ju i och för sig inte så nämnvärd, men när man därtill ännu erfar, att tiotusentals fruktträd och dito bishäddar strukit med, så förstår man utan vidare att skadegörelsen är ytterst allvarlig. Vad frukt-träden beträffar, så äventyras så gott som hela fruktskörden, och vad detta innebär för folkhushållningen, är utan vidare klart, då man betänker att vi ej ha råd att importera utländsk frukt.

Den uteblivande fruktskörden kan givetvis i någon mån ersättas med skogsbär, men vem garanterar att inte även dessa tagit skada?

DE ALLIERADES FARTYGSFÖRLUSTER.

Enligt tysk uppgift skulle de allierade fr. o. m. den 10 april ha förlorat 7 jagare, 14 u-båtar och 5 transportfartyg. Dessutom skulle tyskarna svårt ha skadat 7 slagskepp, 8 kryssare, 4 jagare 1 hangarfartyg och 8 transportfartyg.

DE ALLIERADE INNESLUTA NARVIK.

Från välunderrättat håll i London meddelas, att de allierade äro i färd med att småningom men systematiskt innesluta Narvik. Trots avsaknad av farbara vägar och trots de svåra klimatiska förhållandena påstås framryckningen mot staden ske på ett nöjaktigt sätt.

Ny orientation i Finland.

Handels- och industriministern i Finland höll för några dagar sedan ett tal, varvid han underströk, att de förestående underhandlingarna med Rådsunionen komma att bli av väsentlig betydelse för det framtida handelsutbytet de bägge länderna emellan. Ministern framhöll därvid att Finlands utrikeshandel bedrivits på ett ensidigt sätt och att man inte tillräckligt utnyttjat alla möjligheter för dess utveckling.

Med de Baltiska länderna har man nyligen uppnått goda resultat beträffande varuutbytet. Även handelsförbindelserna med Tyskland ansåg ministern vara av stor betydelse.

Biskopsintroduktion i juni.

Konsistoriet behandlade på sitt senaste möte frågan om introduktionen av den nya biskopen, varvid beslöts att kalla Sveriges ärkebiskop Erling Eidem att förrätta introduktionen. Till att assistera därvid beslöts att kalla finska och lettiska biskopar.

Dagen för introduktionen kunde konsistoriet emellertid ej fastställa, innan man underhandlat med ärkebiskop Eidem, men konsistoriet ansåg att tvenne dagar kunde ifrågakomma, nämligen den 16 eller 30 juni, beroende på vilken av dessa är lämplig för ärkebiskop Eidem.

Riklig abborrfångst i Vilsandi

Från Saaremaa meddelas, att fiskarna i Vilsandi fångat ovanligt rikligt med abborre. En så riklig fångst har man inte i mannaminne upplevat.

Fiskarnas glädje över den rikliga fångsten skulle ha varit alldeles odelad, om inte avsättnings-möjligheterna vore alltför klena.

Minsprängd ångare.

Enligt ett på torsdagsmorgonen hit ingånget meddelande förliste lettiska ångaren "Gundega" på onsdagseftermiddagen i närheten av Köpenhamn.

Fartyget, som var destinerat till Tallinn med omkr. 1000 ton last gick på en mina och sjönk omedelbart. Då vattendjupet emellertid där är ganska ringa, endast 25 fot, hoppas man kunna bärga fartyget och inbogsra det till Köpenhamn.

Kung Haakons villkor.

Enligt meddelande från Stockholm skulle kung Haakon ha informerats administrativkommissionen i Oslo och meddelat, att han vore villig att träda i underhandlingar med tyskarna, om dessa droge sig tillbaka från norskt territorium.

Norges regering utsände på torsdagen genom rundradiostationen i Tromsø ett upprop till Norges folk med uppmaning att organisera sig till försvar. Sålunda saknar meddelandet om att nämnda radiostation skulle ha förstörts all grund.

Havsisen har börjat röra på sig.

De senaste hårda vindarna ha satt havsisen i rörelse, och man hoppas, att det svåra isläget så småningom börjar lättas. Visserligen kunna svårigheter uppstå på vissa ställen på grund av isskrivningen, men dessa bli dock av tillfällig natur.

I sunden mellan öarna och fastlandet har isen redan anfräts så starkt, att förbindelserna över den samma på somliga ställen avbrutits, vadan det blir nödvändigt att insätta isbrytare.

Schweiz berett att försvara sig till det yttersta.

Schweiziska regeringen hade på torsdagsförmiddagen en längre konferens med general Guisan och generalstaben, varvid det internationella läget och de senaste händelserna ingående dryftades. I en officiell kommuniké från mötet förklaras att i händelse av angrepp mot Schweiz skall allmän mobilisering beordras och kungöras för befolkningen genom radion, klockringning, anslag på offentliga platser etc. Kommunikén understryker att Schweiz med alla medel skall försvara sig till det yttersta mot angripare och slutar med en maning till befolkningen att bevara sitt lugn i händelse av mobilisering och åtlyda myndigheternas order.

Svensk och finsk varuexport via Petsamo.

Enligt uppgift från Finland skulle man i finska exportkretsar ha för avsikt att på grund av nuvarande läget försöka dirigera en del av exporten via Petsamo. Även i Sverige torde man ha för avsikt att försöksvis dirigera en del av exporten via Linhammar, Petsamo och t. o. m. via Murmansk.

Handelsförbindelserna bli livligare.

Under sistlidna vecka inkommo till Tallinn 8 lastångare, medförande omkr. 12,000 ton varor av olika slag, avsedda för industriella behov. Tack vare denna sändning äro landets industriföretag försedda med råvaror för en tid framåt. Enligt uppgift ligga ytterligare ett tiotal fartyg färdigt lastade i utländska hamnar i väntan på att isförhållandena skola lätta för att sedan avgå till estländska hamnar.

NORSKA FLYKTINGAR TILL SVERIGE.

Från Stockholm meddelas, att 600 norska flyktingar natten till den 27 överskridit riksgränsen och anlänt till Härjedalen, där de mottogos av de svenska myndigheterna, som tillsammans med Röda Korset dra försorg om dem.

Svenskt intresse för estniska oljor

Enligt vad "Päevaleht" erfarit anländer den 1 maj en svensk specialdelegation till Tallinn för att förhandla om köp av impregnerings- och brännolja. Delegationens ledare är chefen för Statens vägbyggnadsinstitut dir. Nils v. Matern och medlemmar: väginspektör Axel Södergren, väginspektören i Stockholms distrikt kapten Folke Torgen och chefen för Oljecentralen dir. Åke Berg.

Tidningen tillägger vidare, att intresset för de estniska oljorna betydligt stegrats i Sverige under den senaste tiden.

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

A. Stahl, ansvarig red.

Rüütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes	Utländet
1 år Ekr. 2:—	1 år Ekr. 5:—
1/2 " " 1:—	1/2 " " 2:50

Amerikanska flottan får tio nya slagskepp.

Chefen för flottoperationerna, amiral Stark meddelade på torsdagen inför senatens marinutskott att Förenta staterna överväga att bygga slagskepp på 50,000 eller 52,000 ton som svar på Japans åtgärd att bygga slagskepp på 43,000 ton. Amiral Stark yttrade vid samma tillfälle att amerikanska flottan förnyat sina ansträngningar för att erhålla kongressens bifall för att bygga en stor u-båt och flygbas på Guamön.

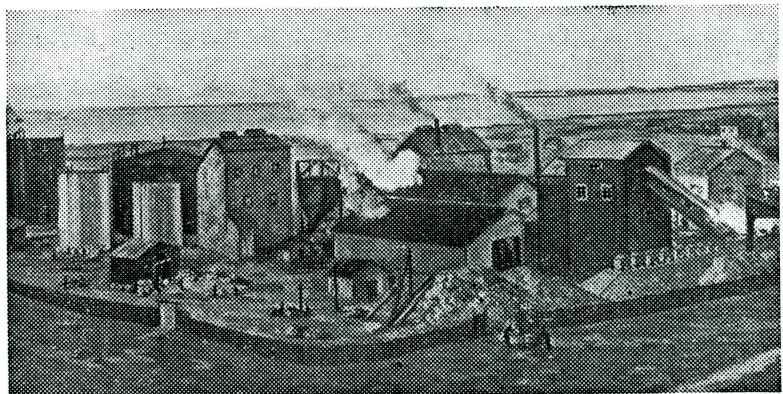
Senaten godkände på torsdagen en lag varigenom anslag på sammanlagt 964 miljoner dollar beviljas till amerikanska flottan under det räkenskapsår, som börjar den 1 juli i år. Lagen går nu till representanthuset för fortsatt behandling. Anslag till två slagskepp på 50,000 ton äro upptagna i den nya lagen. Attå andra slagskepp äro för närvarande under byggnad.

Officiellt krigstillstånd.

Hitler har utfärdat ett dekret i vilket bestämmes, att de erövrade norska områdena skola ställas under en rikskommissarie, som får sina instruktioner direkt från Hitler själv. Rikskommissarien äger rätt anlita norska regeringskommittén och norska myndigheter vid utövandet av sin administrativa verksamhet. I dekretet heter det vidare, att krigstillståndet har tillkommit med anledning av regeringen Nygaardsvolds proklamationen och hållning i övrigt. Till Rikskommissarie har Hitler utnämnt Terboven.

Estländska Oljeskifferkonsortiet — Sillamäe

Kontor: Väike Karja 1

Första inhemska bensinfabriken.

Tillverkar: bränn- och impregneringsolja, bitumen och bensen.